

XX a. pab.–XXI a. pr. išleistos knygos, žodynai apie žemaičių kalbą (tarmę), patarmes ir rašybą

Parengė Virginijus BARANAUSKAS

Lietuvoje per keliolika pastutinių metų išleista daug kalbininkų parašytų, sudarytų, spaudai parengtų knygų bei žodynų, kuriuose pateikiama informacija apie lietuvių tarmes ir jų patarmes. Pedagogus, vyresniųjų klasių moksleivius bei studentiją, taip pat ir kitus skaitytojus nudžiugino knygų serija „Lietuvių kalbos tarmės mokyklai“. Anonsuodamas ją knygų leidėjas Lietuvių kalbos institutas pažymi, kad šios mokomosios knygos, išleistos kartu su elektroninėmis laikmenomis (kompaktinėmis plokštelėmis), padeda susipažinti su visomis lietuvių tarmėmis, daugiau sužinoti apie gimtojo krašto kultūrą, istoriją, žmonių savimonę, lietuvių santykius su kitomis tautomis, plečia akiratį ir turtina žodyną. Šios knygos

skirtos mokiniams ir jų mokytojams, taip pat aukštųjų mokyklų studentams, norintiems pagilinti dialektologijos žinias ar pasipraktikuoti skaitant transkribuotus tekstus. Jos turėtų praversti ir tyrėjams, ieškantiems vienokių ar kitokių žodžių formų, fiksuojamų tik lietuvių kalbos tarmėse, tautosakos perliukų ir kt. Dalį šios serijos knygų sudaro leidiniai, kuriuose pristatoma žemaičių tarmė ir jos patarmės.

XX a. pab.–XXI a. pr. išspausdinta ir daugiau leidinių, kuriuose pateikta informacija apie žemaičių tarmę ir patarmes. Išleista ir atskirų vietovių žodynų.

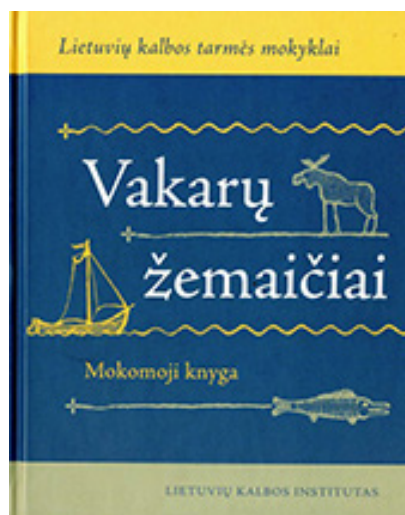
Šioje publikacijoje – pagrindinė informacija apie naujausias kalbininkų išleistas knygas, kurios turėtų nudžiuginti žemaičius ir kitus skaitytojus, kurie domisi

bei tyrinėja kalbą. Trumpai pristatome ir seniau išleistas, bet iki šiol aktualumo, ypač tarp žemaičių, neprarandančias knygas.

MOKOMOSIOS KNYGŲ SERIJOS „LIETUVIŲ KALBOS TARMĖS MOKYKLAI“ LEIDINIAI

„ŠIAURĖS ŽEMAIČIAI KRETINGIŠKIAI“

Leidiny „Šiaurės žemaičiai kretingiškiai“ – mokomoji knyga su elektroninėmis laikmenomis yra skirtas mokytojams ir moksleiviams. Joje rašoma apie šiaurės žemaičių kretingiškių patarmę, kuri yra paplitusi visos Kretingos bei dalyje Plungės, Rietavo, Klaipėdos, Skuodo rajonų savivaldybių teritorijoje. Knygos autoriai, anonsuodami šį leidinį rašo, kad „Šiaurės žemaičiai kretingiškiai, kaip ir šiaurės žemaičiai telšiškiai, yra tie žemaičiai, kurie ne mokslo kalboje populiariai vadinami dounininkais. Šioje knygoje aptariami svarbiausi šiaurės žemaičių kretingiškių tarmės bruožai. Visus, besidominčius šiuo kraštu ir jo kalba, turėtų sudominti įvairios tematikos tarminiai pasakojimai,

kurių ne vienas prilygsta patyrusių rašytojų kūriniais. Leidinyje taip pat supažindinama su iš šio krašto kilusiais kalbininkais, pateikiama nemažai įvairaus sudėtingumo klausimų, užduočių ir iliustracijų. Išskirtinis padėkos žodis tariamas šiaurės žemaičių patarmės mokovams, kurių pasakojimai ir eilėraščiai yra didžiausia šios knygos vertybė, leidžianti pajusti jų gimtosios tarmės grožį ir šio Žemaitijos krašto dvasią.“

Knygą sudarė Jūratė Lubienė ir Asta Leskauskaitė. 2020 m. ją Vilniuje išleido Lietuvių kalbos institutas.

„VAKARŲ ŽEMAIČIAI“

Tai mokomojo leidinio komplektas, kurį sudaro knyga ir kompaktinė plokštelė. Knygoje aprašomos vakarų žemaičių patarmės ypatybės, vardai, plotas, lingvistinė situacija. Autentiški tekstai ir garso įrašai padeda skaitytojui pajusti vakarų žemaičių patarmės grožį ir unikalumą, susipažinti su Klaipėdos krašto papročiais, darbais, šio krašto žmonių specifiniu gyvenimo būdu. Kiekvieno knygos skyrelio pabaigoje yra mokomųjų užduočių.

Leidinį sudarė Jonas Bukantis, Asta Leskauskaitė, Vilija Salienė. Jį 2006 m. Vilniuje išleido Lietuvių kalbos institutas.

„ŠIAURĖS ŽEMAIČIAI TELŠIŠKIAI“

Knyga „Šiaurės žemaičiai telšiškiai“ – septintoji serijos „Lietuvių kalbos tarmės mokyklai“ mokomoji knyga su kompaktine plokštele. Joje aptariamos svarbiausios šiaurės žemaičių telšiškių ypatybės, pateikiama vaizdingų tarminių pasakojimų ir poezijos, tekstų apie žemaičius ir kitas tarmes, o kompaktinėje plokštelėje – garso įrašų. Mokiniais įtvirtinti naujas žinias padeda įvairūs klausimai ir užduotys. Tikimasi, kad ši knyga padės moksleiviams ir mokytojams artimiau susipažinti su unikalnia, gyva ir įdomia šiaurės žemaičių telšiškių tarme, išgirsti ir pajusti tos tarmės dinamiškumą, ekspresyvumą ir savitumą.

Leidinį sudarė Juozas Pabrėža, Vida Marcišauskaitė ir Asta Leskauskaitė. Jį 2013 m. Vilniuje išleido Lietuvių kalbos institutas.

„PIETŲ ŽEMAIČIAI RASEINIŠKIAI“

Šis leidinys – taip pat mokomoji knyga su elektroninėmis laikmenomis. Joje pristatoma raseiniškių šnekta ir bent iš dalies

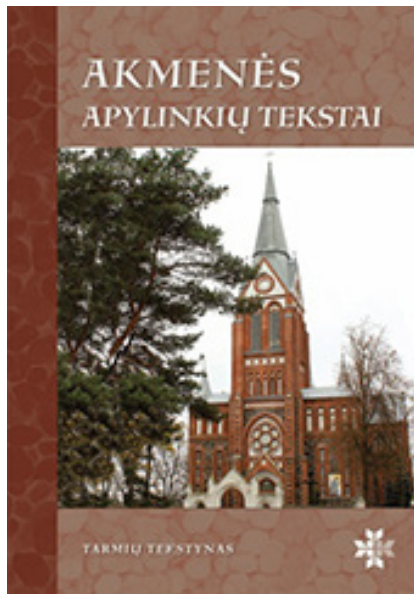
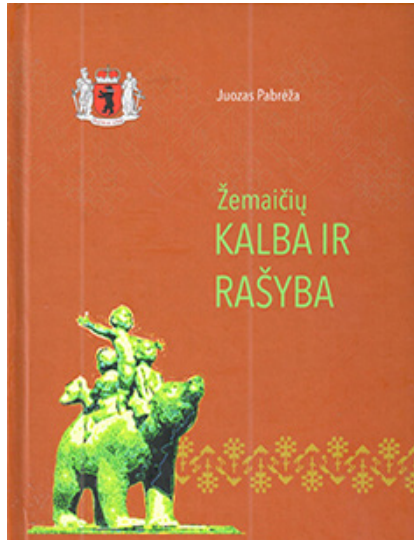
atskleidžiamas šio krašto žmonių gyvenimas. Leidinys skirtas mokiniais ir jų mokytojams, aukštųjų mokyklų pirmosios pakopos (bakalauro) studijų studentams, norintiems pagilinti savo dialektologijos žinias ar pasipraktikuoti skaitant transkribuotus tekstus. Knyga naudinga ir tyrėjams, ieškantiems žodžių formų, esančių tik lietuvių kalbos tarmėse, tautosakos kūriniuose.

Leidinį sudarė Gintarė Judžentytė-Šinkūnienė, Vida Marcišauskaitė. 2020 m. jį išleido Lietuvių kalbos institutas.

„PIETŲ ŽEMAIČIAI VARNIŠKIAI“

Šis leidinys – taip pat knygu serijos „Lietuvių kalbos tarmės mokyklai“ mokomoji knyga su kompaktinėmis plokštelėmis, skirtas mokytojams ir moksleiviams, padedantis susipažinti su pietų žemaičių varniškių tarme, plėsti akiratį, turtinti žodyną ir daugiau sužinoti apie gimtojo krašto kultūrą, istoriją, žmonių savimonę, lietuvių santykius su kitomis tautomis.

Leidinį sudarė, spaudai parengė Gintarė Judžentytė, Vida Marcišauskaitė. (Nukelta į 42 p.)

cišauskaitė. 2017 m. jį Vilniuje išleido Lietuvių kalbos institutas.

KITOS KNYGOS APIE ŽEMAIČIŲ KALBĄ (TARMĘ) IR RAŠYBĄ

„ŽEMAIČIŲ KALBA IR RAŠYBA“

Knygos autorius kalbininkas Juozas Pabrėža, pristatydamas šią knygą skaitytojams, pažymi, kad joje „sistemiškai ir nuosekliai aprašomas svarbiausias ir išskirtiniausias žemaičių tradicinės kultūros elementas – žemaičių kalba. Su gausiais pavyzdžiais

išryškinamos, apibūdinamos esminės žemaičių kalbos tarimo, kirčiavimo, priegaidžių, morfologijos, sintaksės ir leksikos ypatybės. Dėstomi svarbiausi žemaičių rašybos dalykai, patariama, kaip gyvą žemaitišką žodį išguldyti rašte. Kaip žemaičių kalbos savitumo, sodrumo, gyvybingumo įrodymas pateikiami autentiški žemaičių kalbos tekstai iš įvairių Žemaitijos vietų. Duodama iškilnesnių žemaitiškai rašiusių ar rašančių autorių prozos ir poezijos pavyzdžių.“

Knygą 2017 m. Klaipėdoje išleido Sauliaus Jotužio leidykla-spaustuvė.

„AKMENĖS APYLINKIŲ TEKSTAI“

Knyga „Akmenės apylinkių tekstai“ yra aštuntasis „Tarmių tekstyno“ serijos leidinys, kurį sudaro knyga ir kompaktinė plokštelė. Knygoje bendrai aprašomos Akmenės apylinkių šnektos ypatybės, atskirai aptariami ypatingesni, ypač su vokalizmu susiję dalykai, būdingesni tam tikriems šnektos punktam. Naujosios Akmenės geolektas glaustai aprašomas atskirame skyriuje. Visi tarminiai tekstai nauji, iki šiol niekur neskelbti. Dauguma įrašų daryta 2017 m. vykdant „Tarmių tekstyno“ projektą. Tada buvo kalbinami vietiniai – čia gimę ir augę Akmenės miestelio, Akmenės II kaimo, Agluonų, Kivylių, Klykolių, Vegerių, Menčių gyventojai. Leidinyje pirmą kartą pateikiami Naujosios Akmenės krašte užrašyti tekstai. Šis daugia-kultūris ir daugiakalbis, iš esmės betarmis miestas prašosi atskiros studijos. Čia jau yra susiformavęs tam tikras geolektas. Jis, kiek lei-

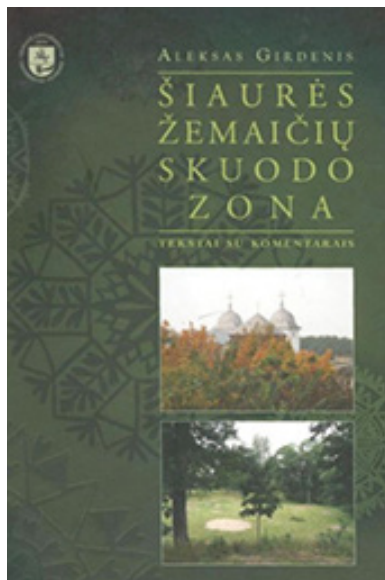
džia teigti pirminiai stebėjimai, nedaug ką yra paveldėjęs iš šiaurės žemaičių tarmės.

Knygą sudarė, įvadą ir komentarus parengė Lina Murinienė. Kompaktinę plokštelę sudarė Simona Vyniautaitė. Knygą 2018 m. Vilniuje išleido Lietuvių kalbos institutas.

„ŠIAURĖS ŽEMAIČIŲ SKUODO ZONA: [TARMINIAI] TEKSTAI SU KOMENTARAIŠ“

Knygos leidėjai nurodo, kad leidinys parengtas remiantis kelių gretimų šiaurės žemaičių telšiškių šnektų – Skuodo, Mosėdžio, Barstyčių – medžiaga, kuri buvo renkama 1973–1991 metais. Tarminiai tekstai pateikiami specialia fonetine rašyba ir išsamiai komentuojami. Beveik visi tuometiniai pateikėjai (tarmės atstovai) dabar jau yra mirę, todėl visi jų pasakojimai apie praeitį ar autentiški tautosakos tekstai laikytini ne tik kalbos, bet ir etninės kultūros paminklais. Gaila, kad patys tarmės įrašai dėl tų laikų techninių aplinkybių nėra išlikę. Pateikėjų vardai ir pavardės skelbiami remiantis knygos autoriaus pomirtine valia. Knyga skiriama pirmiausia lingvistams, bet ji naudinga ir tautosakininkams, etnologams.

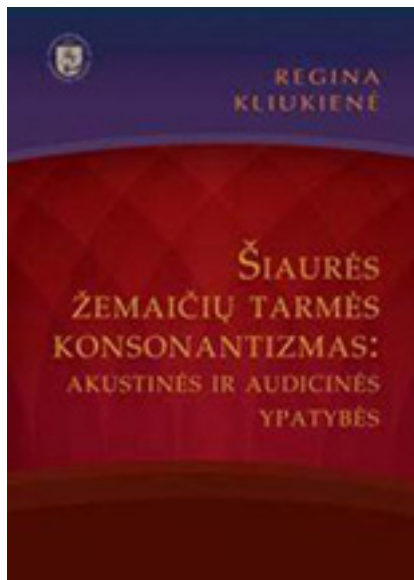
Literatūros istorikams aktualūs gyvai perteikiami atsiminimai apie poetą Vytautą Mačernį. Tekstais su komentarais gali naudotis humanitarinių specialybių studentai bei doktorantai. Knygos autorius – Aleksas Girdenis. Leidinys spaudai parengtas Vilniaus universiteto Baltistikos katedroje. Ją 2013 m. Vilniuje išleido Vilniaus universiteto leidykla.

„ŠIAURĖS ŽEMAIČIŲ TARMĖS KONSONANTIZMAS: AKUSTINĖS IR AUDICINĖS YPATYBĖS“

Knygos leidėjai, anonsuodami šį leidinį, pažymi, kad „*Monografijoje sinchroniškai analizuojamas šiaurės žemaičių tarmės priebalsynas: nustatomas priebalsinių fonemų inventorius, aptariami atlikto eksperimentinio tyrimo rezultatai, pateikiamos fonologinė, akustinė ir audicinė (psichoakustinė) šiaurės žemaičių priebalsių klasifikacijos, aprašoma priebalsių diferencinių požymių sistema. Galima su autore sutikti, kad telšiškių ir kretingiškių priebalsiai yra vienos sistemos – šiaurės žemaičių – nariai (9 psl.), tad tirti juos kartu ir metodiška, ir prasminga. Tai pirmasis sisteminis lietuvių (ir ne tik lietuvių) konsonantizmo aprašas. Monografijoje pateiktos išvados aktualesios tarmių, bendrinės kalbos bei kalbų tipologiniams ir diachroniniams tyrimams.*“

Leidinio autorė – Regina Kliukienė. Knygą 2013 m. išleido Vilniaus universiteto leidykla.

„CENTRINĖ ŠIAURĖS ŽEMAIČIŲ KRETINGIŠKIŲ TARMĖ: TARMĖS TEKSTAI SU KOMENTARAIŠ IR ŽODYNĖLIU“

Šio leidinio autoriai, sudarytojai siekė pateikti kuo daugiau autentiškų kretingiškių tarmės tekstų, kuriais galėtų naudotis tiek patyrę dialektologai, kalbos istorikai, tiek ir studijuojantis jaunimas. Tekstai užrašyti išsamia dialektologine transkripcija. Visi jie šifruoti iš magnetofono įrašų, kurie XX–XXI a. sandūroje padaryti daugiausia Kulių, Kartenos, Raguviškių, Plungės, Salantų, Endriejavo apylinkėse. Sąmoningai pasirinkti vyresnio amžiaus informantai – tradicinės tarmės atstovai. Specialistai pastebi, kad visi jie jau linkę įterpti šiokių tokių bendrinės kalbos elementų, vadinasi, tekstai atspindi autentišką dabartinės tarmės padėtį. Leidėjai tiki, kad ši knyga paskatins tarmių tyrinėtojus labiau domėtis šiuo savitu Žemaitijos kampeliu. Leidinys iliustruotas informantų jų sodybų, įdomesnių gamtos

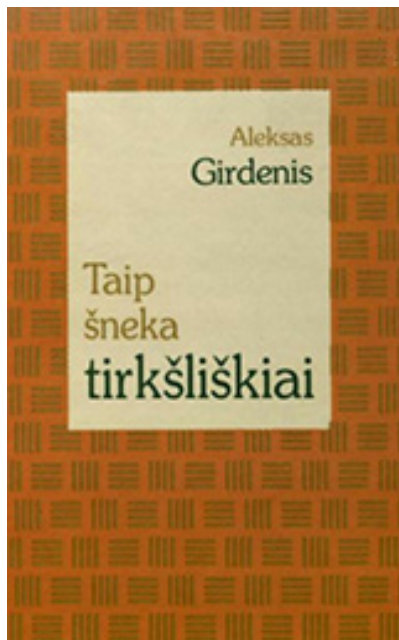
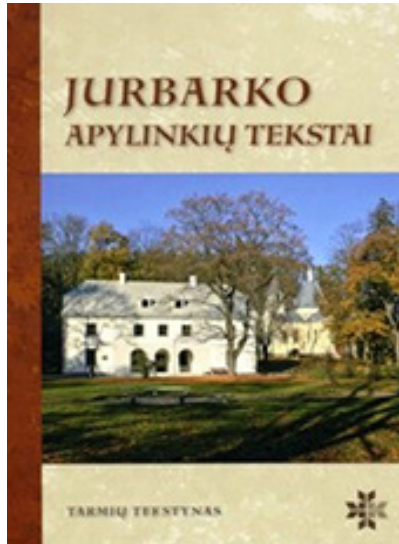
objektų nuotraukomis.

Knygą sudarė, spaudai parengė Zofija Babickienė, Birutė Jasiūnaitė, Angelė Pečeliūnaitė, Rūta Bagužytė. 2007 m. ją išleido Vilniaus universitetas bendradarbiaudamas su leidykla „Baltos lankos“.

„ŠVĖKŠNOS ŠNEKTOS TEKSTAI“

Knygos ledėjai, pristatydami ją visuomenei, yra pažymėję: „*Kadangi Švėkšna yra prie besikryžiuojančių kelių į Veivirženus, Saugas, Gardamą ir Kvedarną, tai jos šnektą paveikė ir šiaurės, ir vakarų žemaičiai. Nors švėkšniškiai kalba aiškia pietų žemaičių varniškių šnektą, tačiau turi ir nemažai savitumų. Nedaug kas yra tyrinėjęs šią šnektą, tad knygos sudarytoja Adelė Judeikienė ėmėsi kaupti medžiagą: atrinko įdomesnius žmonių pasakojimus, t. y. jų įrašus, juos papildė naujais pasakojimais. Tekstų įrašai atkurti pažodžiui, nieko nepridedant ir neišmetant. Darbas atliktas kruopščiai, įsiklausyta į kiekvieno išstarto garso niuansus, į žodžio*

(Nukelta į 44 p.)

kirčiavimo ypatumus. Vėliau dar kartą įrašus klausė redaktorius, Klaipėdos universiteto docentas Jonas Bukantis. Tekstai transkribuoti iš 1996–2004 metų įrašų.“ Knygą 2005 m. Vilniuje išleido Lietuvių kalbos institutas.

„TAIP ŠNEKA TIRKŠLIŠKIAI: ŠIAURĖS ŽEMAIČIŲ TELŠIŠKIŲ TARMĖS TEKSTAI SU KOMENTARAIŠ“

Knygos autorius kalbininkas Aleksas Girdenis, anonsuodamas knygą, yra pažymėjęs, kad „Rinkinys „Taip šneka tirkšliškiai“ skiriamas vienai iš centrinių šiaurės žemaičių telšiškių šnektų. Tekstai šifruoti iš magnetofono įrašų, darytų paslėptu mikrofonu Mažeikių rajono Tirkšlių apylinkėje – iš pradžių Užlieknės kaime (1968–1972), vėliau (1973–1985) Daubariuose. Įrašinėta įvairiais magnetofonais – daugiausia „BECHA“ ir „KOMETA“. Naudotasi paprastais (nekryptiniais) mikrofonais: kitokie šio pobūdžio įrašams būtų netikę. Kadangi pats esu tiriamosios šnektos atstovas ir tarp daugelio dialogų įrašymo bei jų sutranskribavimo praeidavo nedaug laiko, menkoka techninė įrašų kokybė tekstams negalėjo labai pakenkti. 1973–1985 m. įrašyta ir mano motinos Bronislavos GIRDENIENĖS-GEDGAUDAITĖS (1902–1988) telefono pokalbių su savo dukteria Eleną LEŠČINSKIENE-GIRDENYTE (g. 1933) bei kitais giminaičiais. [...]

Svarbus rinkinio komponentas yra lingvistiniai, etnografiniai, psicholingvistiniai komentarai, pateikiami išnašose. Komentuojami beveik visi reiškiniai, nukrypstantys

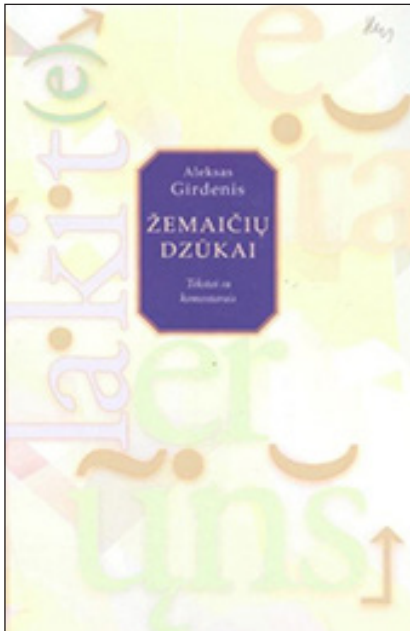
nuo „oficialaus“ mokslinio tarmės vaizdo – viskas, kas nepaklūsta schematiškoms taisyklėms; kartais komentarai virsta nedideliais lingvistiniais etiudais. Tai įgalins skaitytoją susidaryti tikrą gyvoslankščios, varijuojančios, nuolatos kintančios – tarmės vaizdą, suvokti svarbesnius pokalbių ir specifinių jų bruožų motyvus.“

Knygos vyr. redaktorius – Albertas Rosinas. Ją 1996 m. kartu su Lietuvių kalbos draugija Vilniuje išleido Mokslo ir enciklopedijų leidykla.

„JURBARKO APYLINKIŲ TEKSTAI“

Knyga „Jurbarko apylinkių tekstai“ išleista kartu su kompaktine plokštele. Šis leidinys pratęsė „Tarmių tekstyno“ seriją. Jį, kaip ir ankstesnius šios serijos leidinius, sudaro knyga ir kompaktinė plokštelė, kurioje galima išgirsti visus knygoje pateiktus tekstus. Pasakojimuose ir prisiminimuose atsispindi šio turtingo pilių, piliakalnių, dvarų, įstačių bažnyčių, dar turtingesnio talentingų žmonių krašto istorija, buitį, papročiai ir tradicijos, šventės, kasdieniai darbai, šeimos narių, giminaičių ir kaimynų santykiai, kaimo reikalai, vaikystės ir jaunystės prisiminimai. Knygoje pateikiami tekstai iš vakarų aukštaičių kauniškių šiaurinės dalies, esančios dešinėje Nemuno pusėje, t. y. iš kelių Jurbarko rajono kaimų – Paulių, Stakių, Gudžiūnų, Greičių, Raudonėnų, Mikutaičių I, Vādžgirio. Tarniniai tekstai užrašyti išsamia dialektologine transkripcija.

Leidinių sudarė Vilija Sakalauskienė. Knygą 2019 m. Vilniuje išleido Lietuvių kalbos institutas.

„ŽEMAIČIŲ DZŪKAI: TEKSTAI SU KOMEMN- TARAIŠ“

Šis leidinys spaudai parengtas remiantis gausia tarmine medžiaga, sukaupta 1974–1979 metais. Knyga skiriama labai įdomiai, bet palyginti mažai ištirtai šiaurės žemaičių patarnei – žemaičių dzūkams, kurių pagrindiniai bruožai šiuo metu jau beveik išnykę. Kadangi visi pateikėjai jau mirę, knygą galima laikyti ir paminklu jiems, kalbėjusiems į mikrofoną tokia gyva, sodria, savita ir turtinga kalba, kokios jau niekada nebeišgirsime.

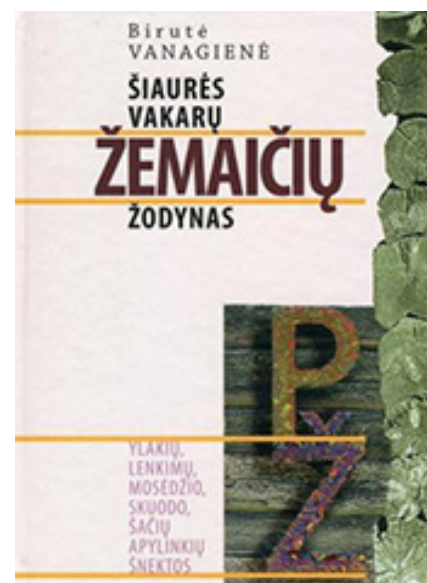
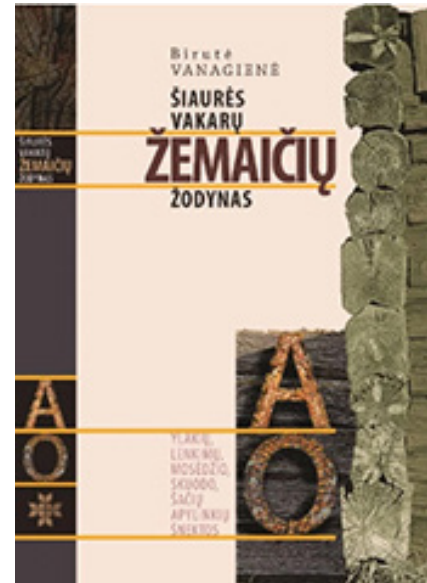
Rinkinį papildė du perspausdinami moksliniai straipsniai, skirti pačioms ryškiausioms ir sparčiausiai nykstančioms tarmės ypatybėms – žemaičių dzūkavimui bei jo kilmei ir specifinio tarmės balsio [a:] kiekybei.

Knygos autorius – Aleksas Girdenis. Ją 2008 m. Vilniuje išleido Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

ŽODYNAI

„ŠIAURĖS VAKARŲ ŽEMAIČIŲ ŽODYNAS“, I TOMAS (A–O)

Knygos autorė – ilgametė Lietuvių kalbos instituto mokslo darbuotoja kalbininkė dialektologė Birutė Vanagienė (1934–2011). Ji Mosėdžio ir gretimų apylinkių šnektą pradėjo tyrinėti XX a. 6 dešimtmetyje. Žodynas apima Ylakių, Lenkimų, Mosėdžio, Skuodo, Šačių, taip pat Įpilties, Serapinų, Vindeikių apylinkių šnektas. Iš viso medžiaga leidiniui buvo renkama daugiau negu 30 metų iš daugiau kaip 80 gyvenamųjų vietovių, esančių Skuodo ir Kretingos savivaldybėse. Trumpai autorė šį darbą iš pradžių vadino Mosėdžio (savo gimtosios šnektos) vardu, nes žodžių ir iliustratyvių pavyzdžių iš šios šnektos žodyne yra pateikta daugiausia. Leidinys spaudai buvo rengiamas neužmirštant nuostatos, kad vertingiausias tarmėje yra senosios formos, kuo mažiau paveiktos bendrinės kalbos. Pasak kalbininko habil. dr. Giedriaus Subačiaus, šis žodynas yra didelės vertės veikalas, kuris sudaro galimybę pažinti kalbą, o tiksliau – toliausiai į šiaurės vakarus nutolusio Lietuvos kampo kalbos atmainą, ir kad šis leidinys yra „*Parašytas puikiai tarmę mokėjusios ir išmaniusios gimtosios tarmės atstovės dialektologės, todėl labai patikimas*“. Žodyną 2014m. Vilniuje išleido Lietuvių kalbos instituto leidykla.

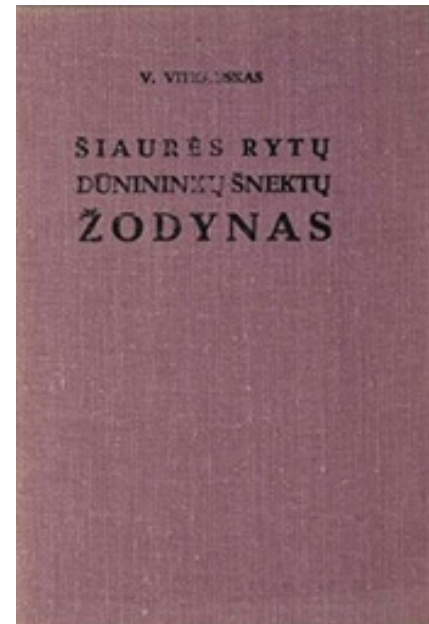
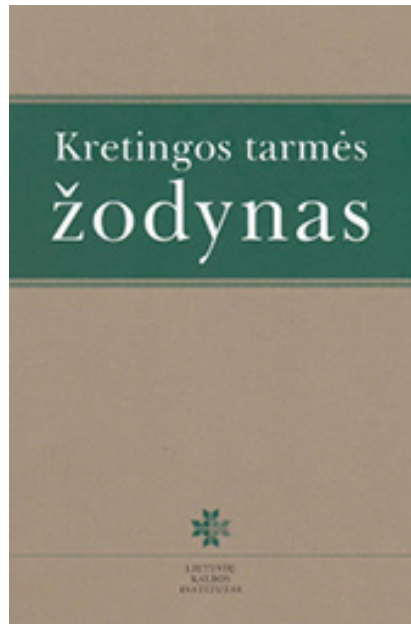
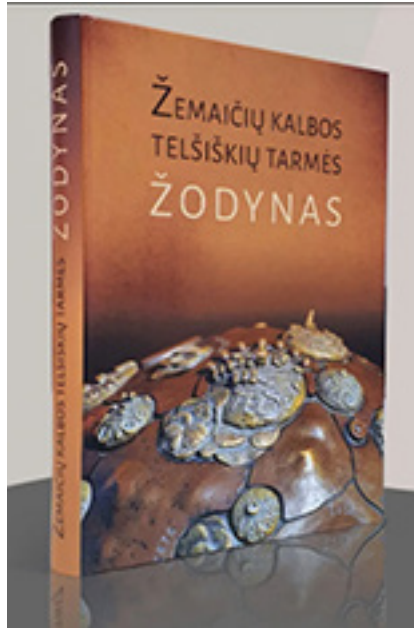

„ŠIAURĖS VAKARŲ ŽEMAIČIŲ ŽODYNAS“, II TOMAS (P–Ž)

Tai antrasis kalbininkės Birutės Vanagienės parašyto žodyno tomas. Jame pateikiama Šiaurės vakarų žemaičių, gyvenančių Ylakių, Lenkimų, Mosėdžio, Skuodo, Šačių apylinkėse iš gyvosios kalbos surinkta leksika (P–Ž raidės).

Autorė nespėjo šio Žodyno pati parengti spaudai, todėl jos kolegos, rengdami knygą spaudai, stengėsi kuo mažiau kore-

(Nukelta į 46 p.)

Vienos pirmųjų nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1991 m. kovo 11 d. išleistų žemaičių kalba parašytų knygų – Edvardo Rudžio „Sėmuona malūnā“ viršelis (Vilnius, 2001 m.)

guoti autorės tekstus, t. y. laikytasi jos nustatytų taisyklių ir kt. Šis žodynas – svarbus XXa. II p. lietuvių tarmių tyrinėjimo šaltinis. Jį 2015 m. Vilniuje išleido Lietuvių kalbos instituto leidykla .

„KRETINGOS TARMĖS ŽODYNAS“

Ši knyga – kalbininko Juozo

Aleksandravičiaus (1920–2007) svarbiausias mokslinis darbas, itin svarbus XX a. II p. lietuvių tarmėtyros šaltinis. J. Aleksandravičius savo gimtosios šiaurės žemaičių kretingiškių šnektos duomenis rinko visą gyvenimą. Išėjęs į pensiją atsidėjo tik šiam darbui ir parašė didelės apimties žodyną. Skaitytojai čia ras daugybę vaizdingos gyvosios kalbos pavyzdžių: į jį sudėti tarmės žodžiai iliustruoti autentiškais šnekamosios kalbos sakiniais, ekspedicijų ir kelionių metu užrašytais iš vietinių žmonių (kai kurie jų gimę dar XIX a. pabaigoje) lūpų. Pats autorius nespėjo žodyno parengti spaudai. Jo darbą pratęsė kalbininkės Danguolė Mikulėnienė ir Daiva Vaišnienė. Redaguojant žodyną stengtasi kuo mažiau jį keisti ar koreguoti, laikytasi visų to meto lietuvių dialektologijos ir tarminės leksikografijos tradicijų. Vienodinant tekstą atsižvelgta į mokslines autoriaus pažiūras ir pokalbių su juo metu išlaikytą nuomonę. Paliktas ir autentiškas J. Aleksandravičiaus parašytas žodyno pavadinimas.

2011 m. knygą Vilniuje išleido Lietuvių kalbos institutas.

„ŠIAURĖS RYTŲ DŪNININKŲ ŠNEKTŲ ŽODYNAS“

Žodyne pateikiama žemaičių dūnininkų šiaurės rytų ploto leksika. Įvade aptariamai įvairūs tarmių žodynų tipai, nurodomi šio žodyno sudarymo principai. Pirmajame skyriuje įdėti žodžiai su iliustracijomis. Antrąjį skyrių sudaro daugelio jau pradėdamų užmiršti skolinių ir bendrų su literatūrine kalba žodžių registras.

Žodyno autorius – Vytautas Vitkauskas. Knygą 1976 m. Vilniuje išleido leidykla „Mokslas“.

„ŽEMAIČIŲ KALBOS TELŠIŠKIŲ TARMĖS ŽODYNAS“

Knygoje pateikta daug skambių Telšių tarmės žodžių, aktualių visam Žemaitijos regionui. Ši savo turiniu turtinga knyga svarbi ne tik regiono, bet ir visos Lietuvos mastu. Leidinį sudarė ir redagavo pedagogė Irena Radzienė. 2020 m. knygą išleido leidykla „Piko valanda“.